

Kalle Hamm

LETTERS ABOUT THE CITY

The Fictive Correspondence of Martha Quest and Usbek the Isfahanian

KIRJEITÄ KAUPUNGISTA

Martha Questin ja Usbek Isfahanilaisen kuvitteellinen kirjeenvaihto

Letters about the City | Kirjeitä Kaupungista
6.-29.4.2018, ARTag Gallery

Graphic design | Graafinen suunnittelu
Kalle Hamm

Letters and drawings | Kirjeet ja piirustukset
Kalle Hamm

Preface and editorial work | Johdanto ja katalogin toimitus
Veikko Halmetoja

Print | Paino
Picaset Oy, Helsinki, 2018

Translations | Käännökset
Katie Lenanton, Kalle Hamm, Liina Härkönen

ISBN 978-952-94-0026-3

Kalle Hamm

LETTERS ABOUT THE CITY

The Fictive Correspondence of Martha Quest and Usbek the Isfahanian

KIRJEITÄ KAUPUNGISTA

Martha Questin ja Usbek Isfahanilaisen kuvitteellinen kirjeenvaihto

PREFACE

In the second volume of her autobiography, Doris Lessing writes: 'I don't want to make any more concepts. For myself, I mean. I want to let myself simmer into some sort of knowledge, but I don't know what it is.' I could also imagine hearing this seemingly laconic, but ultimately quite profound statement from Kalle Hamm.

I have been collaborating with Hamm for more than a decade. During that time, Hamm has worked with various themes and utilized in his work a wide variety of media, from drawings to sculptures to experimental cinema and various community and conceptual projects. He does not define the message of his artworks, but rather leaves it to simmer. He doesn't build new concepts, but rather questions the existing ones.

The artworks deal with identity, search for a new reality and gauge humans' capacity for empathy. They often draw the viewer into a carefully constructed world, yet an imperfect one, entailing deliberately planned narrative gaps. It is possible to complete the whole, but ultimately it is hard to tell if your impression of it is indeed the same as the artist's or the other viewers'.

The same also applies to *Letters about the City*. Hamm has created a marvellous visual world and supplemented it with texts. The letter form highlights the artwork's readiness for dialogue. Thus, the interpretation is left to simmer into some sort of knowledge, but I for one can't tell you what it is quite yet.

Veikko Halmetoja

JOHDANTO

Doris Lessing kirjoittaa muistelmiensa toisessa osassa: "En halua enää luoda käsitteitä. Itselleni siis. Haluan antaa itseni muhia jonkinlaiseen tietämykseen, mutta en tiedä, mikä se on." Voin kuvitella kuulevani tämän lakoniselta vaikuttavan, mutta lopulta varsin perustavaa laatua olevan toteamuksen myös Kalle Hammin suusta.

Olen tehnyt Hammin kanssa yhteistyötä yli kymmenen vuotta. Tuona aikana Hamm on työskennellyt lukuisien erilaisten teemojen parissa ja käyttänyt teoksissaan erilaisia medioita piirroksista veistosten kautta kokeelliseen elokuvaan ja erilaisiin yhteisöläisiin sekä käsitteellisiin hankkeisiin. Hän ei määrittele teostensa viestiä vaan jättää sen muhimaan. Hän ei rakenna käsitteitä vaan kyseenalaistaa olemassa olevia.

Teokset käsittelevät identiteettiä, etsivät uutta todellisuutta ja mittaavat ihmisten kykyä empatiaan. Usein ne vetävät kokijan syvälle huolellisesti rakennettuun maailmaan, joka ei kuitenkaan ole täydellinen vaan sisältää harkittuja kerronnallisia aukkoja. Kokonaisuus on täydennettävissä, mutta lopulta on vaikea tietää, onko käsitys siitä samanlainen kuin tekijällä tai muilla kokijoilla.

Tämä koskee myös teoskokonaisuutta *Kirjeitä Kaupungista*. Hamm on luonut upean visuaalisen maailman ja täydentänyt sitä tekstein. Kirjemuoto korostaa teoksen valmiutta dialogiin. Tulkinta jääkin muhimaan kohti jonkinlaista tietämystä, mutta ainakaan minä en osaa vielä sanoa, mikä se on.

Veikko Halmetoja

MARTHA & USBEK

Martha Quest is Doris Lessing's alter ego in her novel series *Children of Violence*. Usbek the Isfahanian is one of the correspondents in Montesquieu's *Persian Letters*. *Letters about the City* is comprised of Martha and Usbek's imaginary correspondence about a City, the various developments of which Doris Lessing included in several of her works.

British author Doris Lessing (1919–2013) was born in Kermanshah, Iran, grew up in Southern Rhodesia, now Zimbabwe, and in 1949 moved to London, where she wrote most of her work. She received the Nobel Prize for Literature in 2007. The story of Martha Quest follows Lessing's own life developments. Like Lessing, Martha also leaves Southern Rhodesia after the two World Wars for London, where she agonizes between artistry and political action.

Letters about the City borrows its form from Montesquieu's (1689–1755) novel *Persian Letters*, where Usbek leaves Isfahan, Persia, to discover Europe in 1711, acquaints himself with Paris in 1712–1720 and writes about his observations about European countries and their politics to his home country. Montesquieu's method is still valid: someone from outside a community evaluating its status quo.

Both novelists criticized the prejudices of their respective eras as well as the then-modernity and trends of society's values. Both writers' work raised concerns over the preservation of a humane society, the vulnerability of an individual within society and the collapse of civilization.

Letters about the City is an account of the different developments of the City as they have been portrayed in Lessing's work. In the novel *Martha Quest*, the young Martha Quest dreams of a white city in the mountains while walking around her family's estate. Later in adulthood, Martha has dreams where humans and all animals live together in perfect harmony. The idea of the Four-Gated City is born, assuming its final form in the eponymous volume of the *Children of Violence* series. In the novel, Martha's employer, Mark Coldridge, writes first a short story and then a novel on the birth, growth and destruction of the city.

A similar description of a utopian Round City can be found in the novel *Shikasta*, where Lessing recounts how the Round City was built and what finally became of it. Other accounts of mythical cities can be found, for example, in the novel *Briefing for a Descent into Hell* and the short story *The Reason for It*.

In this post-truth age, ideologies have become like religions and they are approached emotionally. This creates new types of competing groups whose argumentation is no longer based on facts, but rather on faith and emotions. Lessing's work is one such journey from socialist humanism, against self-reflection, to liberal humanism, emphasizing the role of personal feelings. *Letters about the City* deconstructs this problematic field in its own artistic way.

Kalle Hamm

MARTHA & USBEK

Martha Quest on Doris Lessingin alter ego hänen *Väkivallan lapset* -romaanisarjassaan. Usbek Isfahanilainen on puolestaan yksi Montesquieun *Persialaisten kirjeiden* kirjeenvaihtajista. *Kirjeitä Kaupungista* muodostuu Marthan ja Usbekin kuvitteellisesta kirjeenvaihdosta Kaupungista, jonka eri vaiheiden kuvauksia Doris Lessing sisällytti useisiin teoksiinsa.

Brittiläinen Doris Lessing (1919–2013) syntyi Kerman-shahissa, nykyisessä Iranissa, kasvoi nuoruutensa Etelä-Rhodesiassa, nykyisessä Zimbabwessa ja muutti Lontooseen 1949, jossa kirjoitti suurimman osan tuotannostaan. Hän sai Nobelin kirjallisuuspalkinnon 2007. Martha Questin tarina seuraa Lessingin omia elämänavaiheita. Myös Martha muuttaa maailmansotien jälkeen Etelä-Rhodesiasta Lontooseen, jossa hän kipuilee taiteilijuuden ja poliittisen toiminnan välillä.

Kirjeitä Kaupungista lainaa muotonsa Montesquieun (1689–1755) *Persialaisia kirjeitä* -romaanista, jossa Usbek Isfahanilainen lähtee tutustumismatkalle Eurooppaan Persian Isfahanista 1711, tutustuu Pariisiin 1712–1720 ja kirjoittaa kotimaahansa havaintojaan eurooppalaisista valtioista ja niiden politiikasta. Montesquieun metodi on edelleen käyttökelpoinen: yhteisöön kuulumaton arvioi sen *status quota*.

Molemmat kirjailijat kritisoivat aikansa ennakkoluuloja sekä yhteiskunnallisten arvojen ajanmukaisuutta ja kehityssuuntia. Molempien teksteissä nousee huoli inhimillisen yhteiskunnan säilymisestä, yksilön haavoittuvuudesta yhteiskunnassa sekä sivilisaation romahtamisesta.

Kirjeitä Kaupungista kertoo Kaupungin eri vaiheista, niin kuin ne on esitetty Lessingin tuotannossa. Kirjassa *Parempien ihmisten lapsi* nuori Martha Quest uneksii perheensä tilan mailla kävellessään vuorilla olevasta valkoisesta kaupungista. Myöhemmin aikuisena Martha näkee unia, jossa ihmiset ja kaikki eläimet elävät sulassa sovussa. Syntyy ajatus Neljän Portin Kaupungista (*The Four-Gated City*), joka saa lopullisen muotonsa *Väkivallan lapset* -sarjan viimeisessä osassa *Muutoksen aika*. Siinä Marthan työnantaja Mark Coldridge kirjoittaa ensin novellin ja sitten romaanin siitä, kuinka kaupunki syntyi, kehittyi ja tuhoutui.

Vastaavanlainen utooppisen Ympyräkaupungin kuvaus löytyy *Shikasta*-kirjasta, jossa Lessing kuvaa, kuinka Ympyräkaupunki rakennettiin ja miten sille lopulta kävi. Muita myyttisten kaupunkien kuvauksia löytyy esimerkiksi kirjasta *Unesta päivää päin* ja novellista *The Reason for It*.

Totuuden jälkeisessä ajassa ideologiat ovat muuttuneet uskonnonkaltaisiksi ja niihin suhtaudutaan tunteella. Tämä luo uudenlaisia kilpailevia ryhmiä, joiden argumentointi ei pohjaa enää faktoihin, vaan uskoon ja tunteisiin. Lessingin tuotanto onkin matka sosialistisesta humanismista, joka vastustaa itsetutkiskelua, liberaaliin humanismiin, joka puolestaan painottaa henkilökohtaisten tunteiden kuuntelua. *Kirjeitä Kaupungista* purkaa tätä ongelma-kenttää omalla taiteellisella tavallaan.

Kalle Hamm

1st LETTER

Dear Martha,

It has been years, if not decades, since I last visited the West. I hope everything is well with you! You probably still remember the City you planned with Mark – the one he then built and that was destroyed.

The situation here: our Party Leadership took over the land regions where the City was located, and now the archaeologists have dug up its ruins. The Party Leadership has also decided to rebuild the City and has appointed me as the Senior Supervisor of the construction work without even asking me.

I don't know how I'll cope with this task, and therefore, I would now like to ask you for advice. What do you think about the reconstruction of the City? Didn't anyone learn anything the first time around?

Best regards,

1. KIRJE

Hyvä Martha

Viime käynnistäni lännessä on vierähtänyt jo vuosia ellei vuosikymmeniä. Toivottavasti sinulla on siellä kaikki hyvin! Muistat varmaan vielä Kaupungin, jota suunnittelit Markin kanssa, sen jonka hän sitten rakensi ja joka tuhoutui.

Tilanne täällä: puoluejohtomme sai hallintaansa maa-alueet, jolla Kaupunki sijaitsi, ja nyt arkeologit ovat kaivaneet esiin sen rauniot. Puoluejohto on myös päättänyt rakentaa Kaupungin uudelleen ja nimesi minut rakennustöiden ylivalvojaksi minulta mitään kysymättä.

En tiedä, miten selviän tästä tehtävästä ja siksi haluan kysyä sinulta nyt neuvoa. Mitä mieltä olet tästä Kaupungin uudelleen rakentamisesta? Eikö kukaan oppinut mitään edellisestä kerrasta?

Terveisin,

2nd LETTER

Dear Usbek,

News about rebuilding the City fills me with great restlessness. I do not know how I should react. I remember well how it all got started. I was at that time 14 years old when I walked on the grasslands of Southern Rhodesia. I looked over fields and savannahs and imagined a noble and gleaming white city on the hills. Many-fathered children were running and playing among the flowers and the terraces, able to be glimpsed through the white pillars and tall trees of this fabulous and ancient place.

I pictured my parents outside one of the gates. They were forever excluded from the city because of their pettiness of vision and myopic understanding, because of their endless conversations how the natives are losing all respect, how I shouldn't hang around with the Jews, what should I do to get a good husband... They stood grieving, longing to enter, but were barred by a stern and remorseless me. Unfortunately one gets nothing, not even a dream, without paying heavily for it, and in my version of the golden age there must always be at least one person standing at the gate to exclude the unworthy. I was attuned to hating, which was the underside of all this lovely liberalism.

I was looking for defects in my own country that I had previously not noticed, minimised, or thought could not exist. My previous self I regarded as hypocritical or wilfully blind, and certainly as callous to the sufferings of others. I had a new viewpoint, a new vocabulary, new friends. I was undergoing in my own person, through my own experiences, that process which can affect nations

or parties or people, when everything that is good in oneself is identified with a cause, and everything bad identified with the enemy. I had walked into a personality or a state of mind, and I was inhabiting it.

When I was young, I believed things easily, both religious and political; now I believe less and less. But I wonder about more... I think it is likely that our current view of ourselves as a species on this planet is inaccurate, and will strike those who come after us as inadequate. We know very little about what is going on.

We in the West expect everything. We have been promised everything, implicitly or loudly and openly. We believe we deserve everything good. Our reaction to being told that there is something there, a desirable thing—a great hidden treasure—is that we must have it. It is our right. And if someone manages to build a utopia, we want that, too.

If you have your way and build the new Jerusalem, it would be like killing a plant by suddenly moving it into the wrong soil. It is commonplace in sociology and psychology that groups anywhere, no matter their first inspiration—political, literary, even criminal—tend, in the end, to become religious: 'religious' in its broadest interpretations.

Yours,

2. KIRJE

Rakas Usbek

Uutiset Kaupungin uudelleen rakentamisesta täyttää minut suurella levottomuudella. En tiedä, miten minun pitäisi suhtautua. Muistan kyllä hyvin, miten kaikki sai alkunsa. Olin tuolloin 14-vuotias ja kävelin Etelä-Rhodesian ruohotasangolla. Katselin yli peltojen ja savannin ja kuvittelin mielikuvituksessani kukkuloille kaupungin, joka oli uljas ja hohtavan valkoinen. Monirotuiset lapset juoksentelivat tämän myyttisen kaupungin kukkivilla terasseilla, valkoisten pylväiden ja korkeiden puiden lomassa.

Yhden portin ulkopuolelle kuvittelin vanhempani, joilta oli ikuisiksi ajoiksi kielletty pääsy tähän kaupunkiin ahdasmielisyytensä ja lyhytnäköisyytensä takia. Heidän loputtomien keskustelujensa takia siitä, kuinka alkuasukkaat ovat menettäneet kaiken kunnioituksensa, kuinka minun ei pitäisi viettää aikaani juutalaisten kanssa, mitä minun pitäisi tehdä saadakseni hyvän aviomiehen... He seisoivat siinä surullisina haluten päästä sisään, mutta ankarana ja leppymättömänä suljin heiltä tien, sillä valitettavasti ihminen ei saa mitään, ei edes unelmaa maksamatta siitä kalliisti, ja nuoruuden versiossani täytyi portilla olla ainakin yksi henkilö estämässä arvottomia pääsemästä sisään. Olin kytkeytynyt vihaamiseen, joka oli kaiken tämän herrttaisen liberalismiin kääntöpuoli.

Aloin tuolloin nähdä maassani puutteita, joita en ollut aikaisemmin huomannut tai joita olin vähätellyt. Pidin entistä minääni tekopyhänä tai tahallisen sokeana ja joka tapauksessa tuntemattomana muiden kärsimystä kohtaan. Minulla oli uusi näkökulma, uusi sanasto, uudet ystävät. Minä elin oman kokemuk-

seni kautta kehitysprosessia, joka voi ilmetä kansoissa, puolueissa tai ihmisissä kun kaikki se mikä on hyvää samastetaan aatteeseen ja kaikki se mikä on paha samastetaan viholliseen. Olin kävellyt henkilöön tai mielentilaan ja pysyin siinä.

Nuorena uskoin asioita kovin herkästi, oli kyse sitten uskonnosta tai politiikasta. Nykyisin uskon aina vain vähemmän. Mutta kummastelen sitäkin enemmän ja olen sitä mieltä, että käsitys mikä meillä on itsestämme yhtenä tämän planeetan lajeista, on erheellinen ja tulee vaikuttamaan jälkeemme tulevista puutteelliselta. Me tiedämme hyvin vähän siitä mitä tapahtuu.

Täällä lännessä me odotamme saavamme kaiken. Meille on luvattu kaikki, joko epäsuorasti tai kovalla äänellä ja avoimesti. Me uskomme ansainneemme kaiken hyvän. Kun meille kerrotaan, että jossain on jotain haluttavaa – suuri kätetty aarre – meidän reaktiomme on, että meidän on saatava se. Se on meidän oikeutemme. Ja jos joku onnistuu rakentamaan utopian, haluamme senkin.

Jos voisit tehdä niin kuin haluat, rakentaa Uuden Jerusalemin, se olisi aivan samaa kuin tappaisit kasvin siirtämällä sen yhtäkkiä vääränlaiseen maahan. Tavallinen ja hyvin tunnettu sosiologinen ja psykologinen tosiasia on se, että kaikenlaisilla ryhmillä, oli niiden alkuperäinen innoite mikä hyvänsä, poliittinen, kirjallinen tai jopa rikollinen, on taipumus muuttua lopulta uskonnolliseksi: sanan laajassa merkityksessä.

Sinun,

3rd LETTER

Dear Martha,

I didn't know you imagined your first versions of the City at such a young age. I remember you planning it with Mark in London, and a book was published about it which then became a top seller. I had our Party Leadership read the book, and I suggested that it would be published here, especially now that there have been decisions to rebuild the City.

The Party Leadership commented on the book and said no utopic city is, and no city has ever been, such as the one described in the book. The Party Leadership also said that childish and immature people may well read the book, and even believe in it. It did not support censoring but reckoned that certain propaganda should be forbidden, for example, Mark's book.

It was no longer a question of what the City had been like, but rather what the Party Leadership want to build it into. Everyone seems to have a very different view on the matter. The leadership has split into competing groups, which have developed various methods for opposing each other. On the other hand, this has created new competing groups.

Due to arguments, the Party Leadership has left the management of the State's basic needs a second priority. It has been interesting to follow how quickly the ruling class and citizens adapted to the non-functioning society while fearing the loss of their own position.

God's blessings

3. KIRJE

Hyvä Martha

En tiennyt, että kuvittelit ensimmäiset versiosi Kaupungista jo noin nuorena. Muistan, kuinka kehittelit sitä Markin kanssa Lontoossa, ja siitä julkaistiin kirja, josta tuli myyntimenestys. Luetutin kirjan puoluejohdollamme ja ehdotin sen julkaisemista täällä, varsinkin nyt kun Kaupunki on päätetty rakentaa uudelleen.

Puoluejohto kommentoi kirjaa, ettei yksikään utopistinen kaupunki ole ollut sellainen kuin kirjassa kuvattiin, eikä koskaan ole ollutkaan. Puoluejohto sanoi myös, että lapselliset tai kehittymättömät ihmiset saattaisivat hyvinkin lukea kirjan ja jopa uskoa siihen. Se ei kannattanut sensuuria mutta arveli, että jonkinlainen propaganda pitäisi kieltää, esimerkiksi tämä Markin romaani.

Kyse ei enää ollutkaan siitä, minkälainen Kaupunki oli ollut, vaan minkälaiseksi puoluejohto haluaa sen nyt rakentaa. Kaikilla näyttää olevan siitä erilainen näkemys. Johto on jakaantunut kilpaileviin ryhmiin, jotka ovat kehittäneet erilaisia keinoja vastustaa toisiaan. Tämä on puolestaan synnyttänyt uusia keskenään kilpailevia ryhmiä.

Riitelyn takia puoluejohdolta on jäänyt valtion perusasioiden hoitaminen toissijaiseksi. Kiinnostavaa on ollutkin seurata, miten nopeasti valtaapitävät ja kansalaiset sopeutuivat toimimattomaan yhteiskuntaan pelätessään menettävänsä oman asemansa.

Jumalan siunausta,

4th LETTER

Dear Usbek,

As an author, I may think about a novel for years, because you cannot find the way to approach it, and then the solution may arrive suddenly, perhaps in a dream or a series of dreams. This was also what happened with planning the City. There was a lot of innocent idealism involved.

When I moved to London, while making love I saw a vision of a man and a woman walking in a high place under a blue sky, holding children by the hand, and with them all kinds of wild animals, which were not wild at all. Then this vision appeared in my dreams: a similarly marvellous family walking with their friendly animals. The golden age. Why?

My interpretation of my dream was to segregate and compartmentalise living was dangerous and led to nothing but trouble. Old/young, black/white, men/women, capitalism/socialism: these great dichotomies undo us, force us into unreal categorisations, make us look for what separates us rather than what we have in common. I understood that the new, an opening up, had to occur through a region in chaos, in conflict. There was no other way of doing it. I also remember a conversation when my psychiatrist said, 'You're a communist, or so you say, but you want to go it alone. Isn't that what you'd call a contradiction?'

This reminded me of my memories of 'Party work', which consisted mostly of giving lectures. I said something like this: 'Art during the Middle Ages was communal; it came out of a group consciousness. It was without the driving painful individuality of

the art of the bourgeois era. And one day, we will leave behind the driving egotism of individualist art. We will return to an art which will express not man's self-divisions and separateness from his neighbours, but his responsibility for his fellows and his brotherhood. Art from the West becomes more and more a shriek of torment from souls recording pain. Pain is becoming our deepest reality...'

About three months ago, in the middle of my lecture, I began to stammer and couldn't finish. I have not given any more lectures. I know what that stammer means. I had at that time an awful need to make other people see things as I do. It's childish, why should they? What it amounts to is that I'm scared of being alone in what I feel.

I am interested only in stretching myself, in living as fully as I can. My psychiatrist replied that the artist writes out of an incapacity to live. I remember the nausea I felt when she said it. I want to let myself simmer into some sort of knowledge, but I don't know what it is.

XXX

4. KIRJE

Rakas Usbek

Kirjailijana saatan pohtia romaania vuosikausia, koska en keksi oikeaa tapaa kirjoittaa, mutta sitten ratkaisu saattaa syntyä äkkiä, ehkä unessa tai sarjassa unia. Näin kävi myös Kaupungin suunnittelussa. Mukana oli myös paljon viatonta idealismia.

Lontooseen muutettuani näin rakastellessani näyn miehestä ja naisesta, jotka kävelivät korkealla paikalla sinisen taivaan alla pitäen kädestä lapsiaan, ja heidän kanssaan oli kaikenlaisia villieläimiä, jotka eivät kuitenkaan olleet villejä. Sitten tämä näky ilmestyi myös uniini. Samanlainen ihmeellinen perhe kävelemässä ystäväillisten eläintensä kanssa. Kulta-aika. Miksi?

Tulkitsin uneni, että elämän jakaminen ja lokeroiminen on vaarallista ja johtaa vain ikävyyyksiin. Vanhat/nuoret, mustat/valkoiset, miehet/naiset, kapitalismi/sosialismi: nämä suuret kahtiajaot tuhoavat meidät, pakottavat meidät epätodelliseen luokitteluun, panevat meidät etsimään pikemmin sitä, mikä meitä erottaa, kuin sitä, mikä meitä yhdistää. Ymmärsin, että uuden oli tullava kaaoksen, ristiriidan alueelta. Utta ei voinut tehdä muulla tavalla. Muistan myös keskusteluni psykiatrini kanssa, joka sanoi: ”Olette kommunisti, mutta haluatte kulkea yksin. Eikö tuota voisi kutsua ristiriidaksi?”

Tämä toi mieleeni muistoni ”puoluetoiminnastani”, joka oli pääasiallisesti luennointia. Puhuin jotain tällaista: ”Keskiajalla taide oli yhteisöllistä, se syntyi ryhmätietoisuudesta. Se oli vailla porvarillisen kauden taiteen tuskallista yksilöllisyyttä. Ja jonain päivänä jätämme taaksemme yksilöllisen taiteen ahdistavan itse-

keskeisyyden. Palaamme taiteeseen, joka ei ilmennä ihmisen omaahajanaisuutta ja hänen erillään oloaan lähimmäisistään, vaan hänen vastustaan lähimmäisistään ja hänen veljeyttään. Länsimainen taide muuttuu yhä enemmän ja enemmän tuskasta kertovien sielujen ahdistuneeksi huudoksi. Tuskasta on tulossa syvin todellisuutemme...”

Noin kolme kuukauden jälkeen aloin änkyttää kesken luentoni enkä voinut puhua loppuun. En ole pitänyt luentoja sen jälkeen. Tiedän mitä tuo änkyttäminen merkitsee. Minulla oli tuolloin kauhea tarve saada muut ihmiset näkemään asiat samalla tavoin kuin minä. Se oli lapsellista. Miksi heidän pitäisi? Se vain merkitsi, että pelkäsin olla yksin tunteitteni kanssa.

Minua kiinnostaa vain se, että voin avartaa itseäni, elää niin täydesti kuin voin. Psykiatrini vastasi, että taiteilija kirjoittaa, koska ei kykene elämään. Muistan miten tunsin pahoinvointia hänen sanoessaan sen. Haluan antaa itseni muhia jonkinlaiseen tietämykseen, mutta en tiedä, mikä se on.

XXX

5th LETTER

Dear Martha,

It seems to have been clear to you from the very beginning that the city of your visions is a myth of the Golden Age. A city where everyone has an abundance of everything and where a great, wise and fair leader rules a humane day-care centre (although there was not one in the City). However, very few knew about the existence of the City. Knowledge about it did not spread to the rest of the world until later, which also led to the beginning of the City's end.

Despite the constant arguing, the Party Leadership is unanimous about the fact that by building the City, they will simultaneously acquire a welfare state, global peace, human equality, eternal human rights, justice, truth and God's kingdom on Earth. On the other hand, because of arguing, the principle 'Freedom, brotherhood, equality' has become 'Chaos, evil, self-interest'. How can a person be free and simultaneously be part of something that makes his freedom possible?

Faithfully yours,

5. KIRJE

Hyvä Martha

Sinulle oli ilmeisesti jo alusta lähtien selvää, että näkyjesi kaupunki on myytti kulta-ajasta. Kaupunki, missä jokaiselle on runsain määrin kaikkea ja missä suuri, viisas ja oikeudenmukainen johtaja hallitsee inhimillistä lastentarhaa (vaikkei sellaista Kaupungissa ollutkaan). Hyvin harva kuitenkaan tiesi Kaupungin olemassaolosta. Tieto siitä levisi maailmalle vasta paljon myöhemmin, mikä samalla tiesi lopun alkua Kaupungille.

Jatkuvasta riitelystä huolimatta puoluejohto on yksimielinen siitä, että rakentamalla Kaupungin he saavat samalla hyvinvointivaltion, yleismaailmallisen rauhan, ihmisten tasa-arvon, ikuiset ihmisoikeudet, oikeudenmukaisuuden, totuuden ja Jumalan valtakunnan maan päälle. Tosin riitelyn seurauksena periaate 'Vapaus, veljeys, tasa-arvo' on muuttunut muotoon 'Kaaos, ilkeys, omaetu'. Kuinka ihminen voi olla vapaa ja samalla kuulua sellaiseen, mikä tekee hänen vapautensa mahdolliseksi?

Uskollisesti sinun,

6th LETTER

Dear Usbek,

Yes, my dear friend, this was just the dream of a golden age, a paradise, but not quite as you described in your letter. The City was planned to be like a protective mother who wraps her arms around her residents. We planned the City as a whole once, long ago, and had it built as a whole. Every house, every resident had been planned. Every person in the City had a function and a place, but there was nothing static about this society: people could move out and up and into other functions, if they wished.

The City had no central building, yet people maintained that somewhere such a node existed—underneath perhaps, or in some small room in one of the libraries, or adjacent to a market. Although, it could be that the chatter about this room was another way of putting forward their belief that there were people, who formed a kind of centre, a type of powerhouse that had no particular function or title, but who maintained its existence.

It became a garden city. A great number of inhabitants spent their lives on the gardens, the fountains, and parks. Even the trees and plants were grown precisely in relation to other plants, people, and buildings; it was among the gardeners—so the stories went—that most of the hidden people who protected and fed the city could be found, if only one could recognise them.

About your Party Leadership: a group is a group is a group—just as a mob is a mob. The mechanisms that activate people are the same, whatever the cause. If you've been in one, you've been in them all. It is amazing to me that now, when so

much is known about the dynamics of group behaviour, that when one is being set up there is no attempt to make use of this information to predict what is bound to happen.

Many people join political or religious groups because they need excitement. Power does the trick—that's the drug, the lure, having inside information, having the ear of the powerful, knowing the score. The need to belong to an élite is surely one of the most basic needs of all. Aristocracy, the dictatorship of the proletariat, secret societies—it is all the same. Then there is the paranoia—pleasurable, on the whole; it gives one impetus to think the Secret Service are preoccupied with their doings.

Despite all this, I wish you the very best spring time!

6. KIRJE

Rakas Usbek

Kyllä, rakas ystäväni, kyseessä oli juuri unelma kulta-ajasta, paratiisista, mutta ei aivan niin kuin kirjeessäsi kuvasit. Kaupungin tarkoituksena oli olla suojeleva äiti, joka kietoo kätensä asukkaidensa ympärille. Suunnittelimme Kaupungin kerralla valmiiksi kauan sitten, ja se myös rakennettiin valmiiksi kokonaisuutena. Jokainen talo oli suunniteltu, samoin se kuka missäkin talossa asuisi. Jokaisella kaupungin asukkaalla oli tehtävänsä ja paikkansa, mutta tässä yhteiskunnassa mikään ei ollut staattista; ihmiset saattoivat jättää työnsä tai siirtyä vaativampaan työhön tai kokonaan muihin tehtäviin.

Kaupungissa ei ollut keskusrakennusta, mutta ihmiset väittivät että jossakin oli tällainen johtopaikka – kaupungin alla kenties tai ehkä jossakin kirjastossa pienessä huoneessa tai jonkin kaupparin laidalla. Tosin saattoi olla niin, että puhuessaan tästä huoneesta ihmiset vain ilmaisivat uskonsa että jossakin tässä kaupungissa oli ihmisiä, jotka muodostivat eräänlaisen keskuksen, melkein voimallaitoksen, jolla ei ollut mitään erityistä tehtävää tai arvoa, mutta joka piti kaupungin elämän käynnissä.

Siitä tuli puutarhojen kaupunki. Suuri joukko kaupunkilaisia vietti koko elämänsä puutarhoja, suihkulähteitä ja puistoja hoitaen. Puiden ja kasvien ominaisuudet ja laadut tunnettiin, ja niitä kasvatettiin juuri oikeassa suhteessa muihin kasveihin ja ihmisen rakennuksiin, ja kerrottiin että juuri puutarhurien joukosta löytyisi, mikäli heidät vain voitaisiin tunnistaa, suurin osa niistä salaisista ihmisistä, jotka vain suojelivat ja ravitsivat kaupunkia.

Puoluejohdostanne: ryhmä on ryhmä on ryhmä – aivan niin kuin roskasakki on roskasakki. Mekanismit, jotka aktivoivat ihmisiä, ovat samat, ajettiin mitä asiaa hyvänsä. Jos on ollut yhdessä, on ollut kaikissa. Minusta on ällistyttävää, että vaikka ryhmäkäyttäytymisen mekanismeista ja dynamiikasta tiedetään nykyään niin paljon, kukaan ei ryhmää perustettaessa käytä hyväkseen tietoa siitä, mitä on odotettavissa.

Monet ihmiset liittyvät poliittisiin ja uskonnollisiin ryhmiin, koska he tarvitsevat elämäänsä jännitystä. Valta toimi huumeena ja houkuttimena. Se että saa sisäpiiritietoa, että on perillä asioista. Tarve kuulua eliittiin on varmaan kaikkein perustavanlaatuisimpia tarpeita. Aristokratia, proletariaatin diktatuuri, sala-seurat – kaikki ne ovat sitä samaa. Sitten on vielä vainoharhaisuus – enimmäkseen nautinnollista; ihminen tuntee itsensä hyvin tärkeäksi ajatellessaan, että suojelupoliisi tai vastaava tarkkailee hänen tekemisiään.

Tästä kaikesta huolimatta, mitä parhaita kevättä

SCRAMBLER

STREAM

IS

HOLLOW

The Other

FROM

SUGAR-CANE

7th LETTER

Dear Martha,

Unfortunately, our Party Leadership has not had the initial Round City in mind for a long time, but rather, what the City became at its final stage; a metropolitan city, the heart of civilisation, a shadow city.

Archaeologists have progressed deeper with the excavations and found the ruins of several similar cities prior to the City. It appears the City has been rebuilt several times over thousands of years. Did Mark know about this? I am worried that what our Party Leadership builds on top of the remains is the same as what is so often built on demolished areas after revolutions; such that continues to maintain competition and inequality between individuals and groups.

There is no point in rebuilding foundations. The entire concept of the foundations should be rethought.

Sorry for my short-wordiness,

7. KIRJE

Hyvä Martha

Valitettavasti puoluejohdollamme ei ole enää pitkään aikaan ollut mielessään tuo alkuvaiheen Ympyräkaupunki, vaan se, minkälaiseksi Kaupunki kasvoi sen loppuvaiheessa; metropoli, sivilisaation sydän, varjokaupunki.

Arkeologit ovat edenneet kaivauksissaan syvemmälle ja löytäneet Kaupungin alta useiden aikaisempien vastaavanlaisten kaupunkien raunioita. Näyttää siltä, että Kaupunki on rakennettu uudestaan moneen kertaan tuhansien vuosien aikana. Tiesiköhän Mark tätä? Pelkään, että se mitä puoluejohtomme tulee rakentamaan raunioiden päälle, on sitä samaa, mitä vallankumousten jälkeen niin usein rakennetaan vanhan puretun paikalle; sellaista, mikä edelleen ylläpitää kilpailua ja eriarvoisuutta yksilöiden ja ryhmien välillä.

Perustuksien uudelleen rakentaminen ei auta mitään. Koko käsitys perustuksista pitäisi ajatella uusiksi.

Anteeksi lyhytsanaisuuteni,

8th LETTER

Dear Usbek,

The City was cultivated a growth. Encircling outside rose a shadow of people who envied those privileged inhabitants inside. The outer city was growing rich and strong. It was built to emulate the plan of the inner city, but the outer was not like the inner, no matter how often or loudly it claimed it was. Inside was harmony, order, and joy. Outside, people fought for power and money and recognition.

Then, one of the ruling families sent envoys into the centre, asking to buy their secret. But the reply came back that the secret could not be sold or taken: it could only be earned, or accepted as a gift. The rulers of the outer city were angry: they did not understand this answer. They overran the inner city, killing everyone. They looked for the hidden people, the legends of whom had reached the outer city. They could not find them. Something organic, which had grown naturally, had been destroyed.

When the sacking of the city was complete, a story started, they said among the soldiers, that someone had indeed found an octagonal white room under a library. They tore down the roof, pulled up the floor—but there was nothing there. It was empty. The new rulers announced that everything would go on as before: this was the magical city, it was open to everyone. They were going to run it, with their priests and their soldiers. But of course, they hadn't the secret, and now the old city of the legend became exactly as the outer city had been.

It was from this time that the City in fact reached history—before that it had not been known, except to the people who lived in it. Now it reached a great climax of fame and power, and it spread out into a kingdom and then an empire, which attacked other cities and countries. It had a fine literature, and an art of its own, and was envied for its richness and achievements.

I now live in a time in which I can't find any philosophy I can pay allegiance to. Marxist thinking inherited the mental framework of Christianity of goodies and baddies, the saved and the unredeemed. Hell: capitalism; all bad. A Redeemer, all good—Lenin, Stalin, Mao. Purgatory: you can't make an omelette without breaking eggs (labour camps, concentration camps, and the rest). Then paradise... then heaven... then utopia.

Dragons guarded the entrances and exits of each layer in the spectrum of belief or opinion, and the dragons were always the same dragon, no matter what names they went under. The dragon was fear: fear of what other people might think; fear of being different; fear of being isolated; fear of the herd we belong to, fear of the section of the herd we belong to. The thing is, people who are indeed frothing mad, if they are in political or religious contexts, are not seen as mad.

Hugs

8. KIRJE

Rakas Usbek

Kaupunki sai kasvaimen. Sen ympärille nousi varjo-kaupunki, jonka asukkaat kadehtivat sisemmän kaupungin asukkaita. Ulommasta kaupungista tuli rikas ja vahva. Se rakennettiin sisemmän kaupungin kaavan mukaan ja sitä jäljitellen. Mutta ulompi kaupunki ei ollut sisemmän kaltainen, vaikka se kuinka usein ja äänekkäästi kuulutti olevansa. Sisäpuolella vallitsivat sopusointu, järjestys, ilo. Ulkopuolella ihmiset taistelivat vallasta, rahasta ja tunnustuksesta.

Sitten yksi hallitsijasuvuista lähetti edustajansa sisempään kaupunkiin tiedustelemaan, saisivatko he ostaa kaupungin salaisuuden. Mutta edustajille vastattiin, ettei salaisuutta voinut myydä eikä ottaa; se voitiin vain ansaita tai ottaa vastaan lahjana. Ulomman kaupungin hallitsijat suuttuivat, sillä he eivät voineet ymmärtää vastausta. He tunkeutuivat sisempään kaupunkiin ja tappoivat sen asukkaat. He etsivät salaisia ihmisiä, joista ulompaan kaupunkiin oli tihkunut tarinoita. Heitä ei löytynyt. Jokin luonnollisesti kasvanut elimellinen kokonaisuus oli tuhoutunut.

Kun kaupunki oli loppuun ryöstetty, sotilaiden keskuudessa alkoi kiertää huhu, että joku oli todella löytänyt kirjaston alta kahdeksankulmaisen valkean huoneen. Katto revittiin, lattia purettiin, mutta mitään ei löytynyt. Huone oli tyhjä. Uudet hallitsijat ilmoittivat, että kaikki jatkuisi kuten ennen – tämä maaginen kaupunki oli kaikille avoin. He hallitsivat sitä pappeineen ja sotilaineen. Mutta heillä ei ollut salaisuutta, ja nyt vanha myyttien kaupunki muuttui ulomman kaupungin kaltaiseksi.

Tässä vaiheessa kaupunki itse asiassa astui historian piiriin; tähän saakka siitä eivät olleet tienneet muut kuin siellä asuneet ihmiset. Nyt siitä tuli kuuluisa ja mahtava. Se laajeni ensin kuningaskunnaksi ja sitten imperiumiksi, joka hyökkäsi muihin kaupunkeihin ja maihin. Sillä oli oivallinen kirjallisuus ja oma taiteensa, ja sitä kadehdittiin rikkautensa ja saavutustensa takia.

Elän nyt aikaa, josta en löydä ainoatakaan kannatettavaa filosofiaa. Marxilainen ajattelu peri kristinuskon henkisen rakenteen, jossa on hyviä ja pahoja, pelastettuja ja kadotukseen tuomittuja. Helvetti: kapitalismi; kokonaan paha. Vapahtaja, täydellinen hyvä: Lenin, Stalin, Mao. Kiirastuli: ei voi tehdä munakasta rikkomatta munia (työleiri, keskitysleiri ja muut). Sitten tulee paratiisi... taivas... utopia.

Lohikäärmeet vartioivat jokaista uskon sisääntulo- ja ulosmenotietä, ja nämä lohikäärmeet ovat aina samoja riippumatta siitä, onko yhteisö poliittinen, uskonnollinen tai filosofinen. Ne ovat yhtä kuin pelko; pelko siitä, mitä muut sanoisivat, erilaisuuden pelko, eristetyksi tulemisen pelko, pelko sitä laumaa kohtaan johon kuulumme. Asia vain on niin, että jos umpihullut ihmiset toimivat politiikan ja uskonnon piirissä, heitä ei pidetä umpihulluina.

Halauksia,

9th LETTER

Dear Martha,

I remember the hysteria our Party Leadership ended up in when it heard that archaeologists had found the ruins of the City. Research groups and committees were established. The City had to be rebuilt. It will become the new Atlantis. The estimated completion date is in twenty, thirty years. Nothing else could be agreed on. It is a case of a religious way of thinking, the same as with true believers. Only what is wanted to be seen, is seen.

It is now my task to work for these people who assume I think in the same way as them. Their eager beliefs are so convincing to them that they cannot believe that anyone would be stupid enough to think differently or not agree with them.

But they are too hasty. They think they know how the City works, but they don't!

Best regards,

9. KIRJE

Hyvä Martha

Muistan, millaiseen hysteriaan puoluejohtomme joutui, kun se kuuli arkeologien löytäneen Kaupungin rauniot. Perustettiin tutkimusryhmiä ja toimikuntia. Kaupunki on pakko saada rakennettua uudelleen. Siitä tulee uusi Atlantis. Arvioitu valmistumisaika on pari-kolmekymmentä vuotta. Muusta ei sitten ollakaan päästy yksimielisyyteen. Kysymyksessä on uskonnollinen ajattelutapa, samanlainen kuin tosiuskovaisilla. Nähdään vain se, mikä halutaan nähdä.

Tehtävänäni on nyt työskennellä näille ihmisille, jotka olettavat minun ajattelevan heidän laillaan. Heidän kiihkeä vakaumuksensa on heille itselleen niin vakuuttavaa, etteivät he voi millään uskoa, että joku voisi typeryystään olla ajattelematta samoin tai olematta heidän puolellaan.

Mutta he ovat liian hätäisiä. He luulevat tietävänsä, miten Kaupunki toimi, mutta ei!

Terveisin,

10th LETTER

Dear Usbek,

A false position is when people around you believe you think as they do, or that you stand for something quite different, and they assume this difference is what they have decided it is.

While planning the City, we thought we had to be better than everyone else, work harder, study more, look after people, always be ready to do the dirty work. This frame of mind is religious. In the West, Christianity has shaped our thinking for 2,000 years. Poor humanity lives in a vale of tears and suffering (capitalism), but is saved by a Redeemer (Christ, Lenin, Stalin, Mao, etc.), and after a period of pain and confusion (purgatory) there will be Heaven where all conflict will cease (The State will wither away, justice will reign).

Every so often, perhaps once in a century, there's a sort of act of faith. A well of faith fills up, and there's an enormous heave forward in one country or another, and that's a forward movement for the whole world. Because it's an act of imagination—of what is possible for the whole world. Then the well runs dry, because the cruelty and the ugliness is too strong. And then the well slowly fills again. And then there's another painful lurch forward.

Could we possibly learn that much, that we do not compel one another to accommodate these sacred fundamental claims in the name of this or that dogma, because decades later we will disclaim their consequences by saying: We made mistakes... A consolation of aging is that one can meditate upon these things silently, ironically and to myself.

No new organisation, no matter how well intentioned, no matter the standing of its founders, turns out as expected. It seemed to me surprising that this blindingly obvious fact was not being recognised. I wouldn't organise revolutions any more. Twenty years ago I would. But not now. Because now we know what happens to revolutionary groups—we'd be murdering each other inside five years.

Now I look at the great 'monolithic' fanatic movements, and what I am thinking is: So what is really going on inside there? Sometimes I think the one form of experience people are incapable of learning is the political experience. I learned that one thing, that most important thing, which is that one simply had to go on, take one step after another: the process in itself holds the keys.

Farewell!

10. KIRJE

Rakas Usbek

Ihminen on valheellisessa tilanteessa silloin kun ympäröivät ihmiset luulevat, että hän ajattelee samalla tavalla kuin he, tai kun hän edustaa jotain aivan muuta ja he olettavat että se muu on jotain, mitä he ovat päättäneet sen olevan.

Kaupunkia suunnitellessamme ajattelimme, että meidän oltava parempia kuin muut, työskenneltävä ahkerammin, opiskeltava enemmän, huolehdittava ihmisistä, oltava aina valmiina tekemään kaikki raskaat työt. Tällainen ajattelutapa on uskonnollinen. Lännessä kristinusko on muovannut ajatteluamme 2000 vuotta. Ihmiskuntaparka elää kyynelten ja kärsimyksen laaksossa (kapitalismi), mutta sen pelastaa Vapahtaja (Kristus, Lenin, Stalin, Mao, jne.) ja tuskan ja hämmin kauden jälkeen (kiirastuli) seuraa taivas, missä kaikki ristiriidat lakkaavat. (Valtio kuoleentuu, oikeus alkaa vallita)

Hyvin usein, ehkä kerran vuosisadassa, syntyy jonkinlainen uskonosoitus. Uskon lähde täytyy, ja jossain maassa syntyy valtava syöksy eteenpäin, ja se merkitsee koko maailman eteenpäin menoa. Sillä se on mielikuvituksenosoitus – osoitus siitä mikä on mahdollista koko maailmassa. Sitten lähde tyhjenee, sillä julmuus ja rumuus on liian vahvaa. Sitten lähde täytyy hitaasti uudelleen. Ja sitten seuraa taas tuskallinen vyöryminen eteenpäin.

Voisimmeko me mitenkään oppia sen vertaa, ettemme pakottaisi toinen toistamme mukautumaan näihin pyhiin perusväittämiin tuon taikka tämän dogmin nimissä, koska vuosikymmen myöhemmin niiden seurauksista sanoudutaan irti toteamalla:

Me teimme virheitä... Vanhenemisen lohtuihin kuuluu se, että voi mietiskellä näitäkin asioita hiljaa itseksensä ja ironisesti.

Mistään uudesta liikkeestä, oli tarkoitus sitten miten hyvä tahansa ja perustajat miten arvostettuja tahansa, ei tule sellaista kuin on tarkoitettu. Minusta oli hämmästyttävää, ettei tätä niin ilmeistä asiaa tajuta. Minä en enää kannata vallankumouksia. Kaksikymmentä vuotta sitten olisin kannattanut, mutta en nyt. Sillä nyt me tiedämme, mitä tapahtuu vallankumouksellisille ryhmille; tappaisimme toisiamme ennen kuin viisi vuotta olisi kulunut.

Nykyään katselen suuria ”monoliittisia” fanaattisia liikkeitä ja ajattelen: ”Mitähän noiden sisällä todellisuudessa tapahtuu?” Joskus minusta tuntuu, että juuri poliittinen kokemus on se kokemuksen muoto, josta ihmiset eivät pysty oppimaan. Opin itse kuitenkin yhden asian, sen kaikkein tärkeimmän: on vain mentävä eteenpäin, otettava askel toisensa jälkeen; avain on jo itse tässä tapahtumassa.

Jää hyvästi!

SOURCES

Martha's letters are quote compilations from the following books:

- Lessing, Doris 1952: *Martha Quest*
Lessing, Doris 1962: *The Golden Notebook*
Lessing, Doris 1969: *Children of Violence – The Four-Gated City*
Lessing, Doris 1974: *The Memoirs of a Survivor*
Lessing, Doris 1980: *Canopus in Argos – The Sirian Experiments*
Lessing, Doris 1982: *Canopus in Argos – The Making of the Representative for Planet 8*
Lessing, Doris 1994: *Conservations*, edited by Earl G. Ingersoll
Lessing, Doris 1994: *Under My Skin – Volume One of My Autobiography, to 1949*
Lessing, Doris 1997: *Walking in the Shade – Volume Two of My Autobiography, 1949–1962*

LÄHTEET

Marthan kirjeet ovat sitaattikoosteita seuraavista kirjoista:

- Lessing, Doris 1995: *Parempien ihmisten lapsi*
Lessing, Doris 1982: *Kultainen muistikirja*
Lessing, Doris 1986: *Väkivallan lapset – Muutoksen aika*
Lessing, Doris 1988: *Eloonjääneen muistelmat*
Lessing, Doris 1983: *Canopus Argossa – Siriuksen kokeet*
Lessing, Doris 1984: *Canopus Argossa – Planeetta 8, Edustajien oppiaika*
Lessing, Doris 1994: *Conservations*, toimittanut Earl G. Ingersoll
Lessing, Doris 2008: *Ihon alla. Omaelämäkerran ensimmäinen osa 1919–1949*
Lessing, Doris 2010: *Varjoissa vaeltaja. Omaelämäkerran toinen osa 1949–1962*

ARTag Gallery
Hietalahdenkatu 10 • 00180 Helsinki • FINLAND

www.artaggallery.com
www.beelsebub.org

ISBN 978-952-94-0026-3